

კონვენცია სამოქალაქო, საოჯახო და სისხლის სამართლის საქმეებზე სამართლებრივი დახმარებისა და სამართლებრივი ურთიერთობების შესახებ

დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობის წევრი სახელმწიფოები, წინამდებარე კონვენციის მონაწილენი, შემდგომში ხელშემკვრელ მხარეებად წოდებულნი,

გამომდინარე მისწრაფებიდან უზრუნველყონ ხელშემკვრელ მხარეთა მოქალაქეებისათვის და მათ ტერიტორიაზე მცხოვრები პირებისთვის ყველა ხელშემკვრელ მხარეში პირად და ქონებრივ უფლებებთან მიმართებით ისეთივე სამართლებრივი დაცვის მინიჭება, როგორც ენიჭება საკუთარ მოქალაქეებს,

ანიჭებენ რა დიდ მნიშვნელობას თანამშრომლობის განვითარებას იუსტიციის დაწესებულებათა მიერ სამოქალაქო, საოჯახო და სისხლის სამართლის საქმეებში სამართლებრივი დახმარების აღმოჩენის დარგში,

შეთანხმდნენ შემდეგზე:

თავი I. ზოგადი დებულებები

ნაწილი I. სამართლებრივი დაცვა

მუხლი 1

სამართლებრივი დახმარების აღმოჩენა

1. თითოეული ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქეები, ასევე მათ ტერიტორიაზე მცხოვრები პირები, ყველა სხვა ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიებზე თავიანთი პირადი და ქონებრივი უფლებების მიმართ სარგებლობენ ისეთივე სამართლებრივი დაცვით, როგორც მოცემული ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქეები.

2. თითოეული ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქეებს, ასევე ასევე მათ ტერიტორიაზე მცხოვრებ პირებს, უფლება აქვთ თავისუფლად და დაუბრკოლებლად მიმართონ სხვა ხელშემკვრელი მხარეების სასამართლოებს, პროკურატურას და სხვა დაწესებულებებს, რომელთა კომპეტენციასაც განეკუთვნება სამოქალაქო, საოჯახო და სისხლის სამართლის საქმეები (შემდგომში – იუსტიციის დაწესებულებები), შეუძლიათ გამოვიდნენ იქ, იშუამდგომლონ, წარადგინონ სარჩელები და განახორციელონ სხვა პროცესუალური ქმედებები იმავე პირობებით, რითაც მოცემული ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქეები.

3. წინამდებარე კონვენციის დებულებები გამოიყენება ასევე იურიდიული პირების მიმართ, რომლებიც შეიქმნა ხელშემკვრელ მხარეთა კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 2

გათავისუფლება საბაჟო გადასახადებისა და ხარჯების ანაზღაურებისგან

1. თითოეული ხელშემკვერელი მხარის მოქალაქეები და მის ტერიტორიაზე მცხოვრები პირები თავისუფლდებიან სასამართლო და ნოტარიალური ბაჟისა და ხარჯების გადახდისა და ანაზღაურებისგან, ასევე სარგებლობენ უფასო იურიდიული დახმარებით იმავე პირობებით, როგორც საკუთარი მოქალაქეები.

2. შეღავათები, გათვალისწინებული წინამდებარე მუხლის 1 პუნქტით, ვრცელდება ყველა პროცესუალურ ქმედებაზე, რომელიც ხორციელდება მოცემულ საქმეზე, გადაწყვეტილების აღსრულების ჩათვლით.

მუხლი 3

დოკუმენტის წარდგენა საოჯახო და ქონებრივი მდგომარეობის შესახებ

1. შეღავათები, გათვალისწინებული 2 მუხლით, მიენიჭება იმ პირის საოჯახო და ქონებრივი მდგომარეობის შესახებ დოკუმენტის საფუძველზე, რომელიც აღძრავს შუამდგომლობას. ამ დოკუმენტს გასცემს ხელშემკვერელი მხარის კომპეტენტური ორგანო, რომლის ტერიტორიაზეც განმცხადებელს გააჩნია საცხოვრებელი ადგილი ან ადგილსამყოფელი.

2. თუ განმცხადებელს ხელშემკვერელი მხარეების ტერიტორიაზე არ გააჩნია საცხოვრებელი ადგილი ან ადგილსამყოფელი, საკმარისია დოკუმენტის წარდგენა, რომელიც გასცა იმ ხელშემკვერელი მხარის დიპლომატიურმა წარმომადგენლობამ ან საკონსულო დაწესებულებამ, რომის მოქალაქესაც იგი წარმოადგენს.

3. დაწესებულებას, რომელსაც გამოაქვს გადაწყვეტილება შუამდგომლობაზე შეღავათების მინიჭების შესახებ, შეუძლია მოსთხოვოს დოკუმენტის გამცემ დაწესებულებას დამატებითი მონაცემები ან საჭირო განმარტებები.

ნაწილი II. სამართლებრივი დახმარება

მუხლი 4

სამართლებრივი დახმარების აღმოჩენა

1. ხელშემკვერელ მხარეთა იუსტიციის დაწესებულებები აღმოუჩენენ სამართლებრივ დახმარებას სამოქალაქო, საოჯახო და სისხლის სამართლის საქმეებზე წინამდებარე კონვენციის დებულებათა შესაბამისად.

2. იუსტიციის დაწესებულებები სამართლებრივ დახმარებას აღმოუჩენენ ასევე სხვა დაწესებულებებსაც წინამდებარე მუხლის 1 პუნქტში აღნიშნულ საქმეებზე.

მუხლი 5

ურთიერთობის წესი

წინამდებარე კონვენციის აღსრულებისას ხელშემკვერელ მხარეთა კომპეტენტური იუსტიციის დაწესებულებები ერთმანეთს უკავშირდებიან თავიანთი ცენტრალური ორგანოების მეშვეობით, თუკი წინამდებარე კონვენცია ურთიერთობის სხვაგვარ წესს არ ადგენს.

მუხლი 6

სამართლებრივი დახმარების ოდენობა

ხელშემკვერელი მხარეები ერთმანეთს აღმოუჩენენ სამართლებრივ დახმარებას პროცესუალური და სხვა ქმედებების შესრულების გზით, რომელთაც

ითვალისწინებს თხოვნის მიმღები ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობა, კერძოდ: დოკუმენტების შედგენა და გადაგზავნა, ჩხრეკის ჩატარება, ამოღებები, ნივთმტკიცებების გადაგზავნა და გაცემა, ექსპერტიზის, მხარეთა, მოწმეების, ბრალდებულთა, ექსპერტების დაკითხვა, სისხლის-სამართლებრივი დევნის აღძვრა, დანაშაულის ჩამდენი პირების ძებნა და გადაცემა, სასამართლო გადაწყვეტილებების აღიარება და აღსრულება სამოქალაქო საქმეებზე, განაჩენებისა სამოქალაქო-სასარჩელო, სააღსრულებო წარწერების ნაწილით, ასევე დოკუმენტების გადაცემის გზით.

მუხლი 7

სამართლებრივი დახმარების აღმოჩენის შესახებ დავალების შინაარსი და ფორმა

1. დავალებაში სამართლებრივი დახმარების აღმოჩენის შესახებ მითითებული უნდა იყოს:

- ა) თხოვნის მიმღები დაწესებულების დასახელება;
- ბ) თხოვნის გამგზავნი დაწესებულების დასახელება;
- ვ) საქმის დასახელება, რომლის მიხედვითაც გამოითხოვება სამართლებრივი დახმარება;
- რ) მხარეების, მოწმეთა ეჭვმიტანილების, განსასჯელთა, მსჯავრდებულთა ან დაზარალებულთა სახელები და გვარები, მათი საცხოვრებელი ადგილი და ადგილსამყოფელი, მოქალაქეობა, საქმიანობა, ხოლო სისხლის სამართლის საქმეებზე ასევე დაბადების ადგილი და თარიღი და, შეძლებისდაგვარად, მშობელთა სახელები და გვარები; იურიდიულ პირთათვის – მათი დასახელება და ადგილსამყოფელი;
- დ) პუნქტ «რ»-ში ხსენებულ პირთა წარმომადგენლების არსებობისას მათი სახელები, გვარები და მისამართები;
- ე) დავალების შინაარსი, ასევე სხვა ცნობები, აუცილებელი მის შესასრულებლად;
- ჟ) სისხლის სამართლის საქმეებზე ასევე ჩადენილი ქმედების აღწერა და კვალიფიკაცია და მონაცემები ზარალის ოდენობის შესახებ, თუ იგი ქმედების შედეგად იქნა მიყენებული.

2. დავალებაში დოკუმენტის გადაცემის შესახებ ასევე მითითებული უნდა იყოს მიმღების ზუსტი მისამართი და გადასაცემი დოკუმენტის დასახელება.

3. დავალება ხელმოწერილ უნდა იქნას დამოწმდეს თხოვნის გამგზავნი დაწესებულების გერბიანი ბეჭდით.

მუხლი 8

შესრულების წესი

1. სამართლებრივი დახმარების აღმოჩენის შესახებ დავალების შესრულებისას თხოვნის მიმღები დაწესებულება სარგებლობს საკუთარი ქვეყნის კანონმდებლობით. თხოვნის გამგზავნი დაწესებულების თხოვნით მან შეიძლება გამოიყენოს ასევე თხოვნის გამგზავნი ხელშემკვრელი მხარის პროცესუალური ნორმები, თუ ისინი არ ეწინააღმდეგება თხოვნის მიმღები მხარის კანონმდებლობას.

2. თუ თხოვნის მიმღები დაწესებულება არ არის კომპეტენტური შეასრულოს დავალება, იგი გადაუგზავნის მას კომპეტენტურ დაწესებულებას და ატყობინებს ამის შესახებ თხოვნის გამგზავნ დაწესებულებას.

3. თხოვნის გამგზავნი დაწესებულების თხოვნით თხოვნის მიმღები დაწესებულება დროულად აცნობებს მას და დაინტერესებულ მხარეებს დავალების შესრულების დროისა და ადგილის შესახებ, რათა ისინი დაესწრონ დავალების შესრულებას თხოვნის მიმღები ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობის შესაბამისად.

4. იმ შემთხვევაში თუ დავალებაში მითითებული პირის ზუსტი მისამართი უცნობია, თხოვნის მიმღები დაწესებულება, იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობის შესაბამისად, რომლის ტერიტორიაზეც იგი იმყოფება, მიიღებს საჭირო ზომებს მისამართის დასადგენად.

5. დავალების შესრულების შემდგომ თხოვნის მიმღები დაწესებულება დაუბრუნებს დოკუმენტებს თხოვნის გამგზავნ მხარეს; იმ შემთხვევაში თუ სამართლებრივი დახმარების აღმოჩენა შეუძლებელი იყო, იგი იმავდროულად ატყობინებს იმ გარემოებათა შესახებ, რომლებიც ხელს უშლიან დავალების შესრულებას, და უბრუნებს დოკუმენტებს თხოვნის გამგზავნ დაწესებულებას.

მუხლი 9

მოწმების, დაზარალებულთა, სამოქალაქო მოსარჩელეთა, სამოქალაქო მოპასუხეების, მათი წარმომადგენლებისა და ექსპერტების გამოძახება

1. მოწმე, დაზარალებული, სამოქალაქო მოსარჩელე, სამოქალაქო მოპასუხე, მათი წარმომადგენლები, ასევე ექსპერტი, რომლებიც თხოვნის მიმღები ხელშემკვრელი მხარის გამოძახებით გამოცხადდება თხოვნის გამგზავნი ხელშემკვრელი მხარის იუსტიციის დაწესებულებაში, არ შეიძლება, მიუხედავად მისი მოქალაქეობისა, მიცემულ იქნას მის ტერიტორიაზე სისხლის სამართლებრივ ან ადმინისტრაციულ პასუხისგებაში, დაპატიმრებულ იქნას და დაექვემდებაროს სასჯელს საზღვრის გადაკვეთამდე ჩადენილი დანაშაულისათვის. ასეთი პირები არ შეიძლება მიეცენ პასუხისგებაში, დაპატიმრებულ იქნას და დაექვემდებაროს სასჯელს მათ ჩვენებებთან ან საექსპერტო დასკვნებთან დაკავშირებით, რომლებიც წარმოადგენენ გარჩევის საგანი.

2. წინამდებარე მუხლის 1 პუნქტში ხსენებული პირები კარგავენ ამ პუნქტით გათვალისწინებულ გარანტიას, თუ ისინი არ დატოვებენ თხოვნის გამგზავნი ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიას, თუმცა მათ გააჩნიათ საამისო შესაძლებლობა 15 დღე-ღამის ამოწურვამდე დღიდან, როდესაც მათი დამკითხავი იუსტიციის დაწესებულება მათ აცნობებს, რომ შემდგომში მათი ყოფნა საჭირო აღარაა. ამ ვადაში არ ითვლება დრო, რომლის განმავლობაშიც ამ პირებს მისი მიზეზით არ შეეძლოთ დაეტოვებინათ თხოვნის გამგზავნი ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორია.

3. მოწმეს, ექსპერტს, ასევე დაზარალებულსა და მის კანონიერ წარმომადგენელს თხოვნის გამგზავნი ხელშემკვრელი მხარე აუნაზღაურებს ხარჯებს, დაკავშირებულს თხოვნის გამგზავნ სახელმწიფოში ყოფნასთან, ისევე როგორც მიუღებელ ხელფასს სამუშაოდან მოწვევის დღეებში; ექსპერტს უფლება აქვს ასევე მიიღოს ანაზღაურება ექსპერტიზის ჩატარებისათვის. გამოძახებაში მითითებული უნდა იყოს როგორი ანაზღაურება შეიძლება მიიღონ გამოძახებულმა პირებმა; მათი შუამდგომლობით თხოვნის გამგზავნი ხელშემკვრელი მხარის იუსტიციის დაწესებულება გადაიხდის ავანსს შესაბამისი ხარჯების დასაფარავად.

4. მოწმის ან ექსპერტის გამოძახება, რომელიც ცხოვრობს ერთი ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე, მეორე მხარის იუსტიციის დაწესებულებაში არ უნდა შეიცავდეს იძულების საშუალებათა გამოყენების მუქარას გამოუცხადებლობის შემთხვევაში.

მუხლი 10 **დავლება დოკუმენტების გადაცემის შესახებ**

1. თხოვნის მიმღები იუსტიციის დაწესებულება ახორციელებს დოკუმენტების გადაცემას მის სახელმწიფოში მოქმედი წესის შესაბამისად, თუ გადასაცემი დოკუმენტები დაწერილია მის ენაზე ან რუსულ ენაზე ანდა აღჭურვილია დამოწმებული თარგმანით ამ ენებზე. წინააღმდეგ შემთხვევაში იგი გადასცემს დოკუმენტებს მიმღებს, თუ იგი თანახმაა მათ ნებაყოფლობით მიღებაზე.

2. თუ დოკუმენტების გადაცემა შეუძლებელია დავლებაში მითითებულ მისამართზე, თხოვნის მიმღები იუსტიციის დაწესებულება საკუთარი ინიციატივით მიიღებს ზომებს, აუცილებელს მისამართის დასადგენად. თუ მისამართის დადგენა თხოვნის მიმღები იუსტიციის დაწესებულების მხრიდან შეუძლებელია აღმოჩნდა, იგი შეატყობინებს ამის შესახებ თხოვნის გამგზავნ დაწესებულებას და დაუბრუნებს მას გადასაცემ დოკუმენტებს.

მუხლი 11 **დოკუმენტების გადაცემის დადასტურება**

დოკუმენტების გადაცემა მოწმდება იმ პირის მიერ ხელმოწერილი დადასტურებით, რომელსაც გადაეცემა დოკუმენტი, და თხოვნის მიმღები დაწესებულების ოფიციალური ბეჭდით დამოწმებული, და გადაცემის თარიღის და დოკუმენტის გადამცემი დაწესებულების მუშაკის ხელმოწერის შემცველი დოკუმენტით ან ამ დაწესებულების მიერ გაცემული სხვა დოკუმენტით, სადაც მითითებული უნდა იყოს გადაცემის ხერხი, ადგილი და დრო.

მუხლი 12 **დიპლომატიურ წარმომადგენლობათა და საკონსულო დაწესებულებების უფლებამოსილებანი**

1. ხელშემკვრელი მხარეებს უფლება აქვთ დოკუმენტები გადასცენ საკუთარ მოქალაქეებს თავიანთი დიპლომატიური წარმომადგენლობების ან საკონსულო დაწესებულებების მეშვეობით.

2. ხელშემკვრელი მხარეებს უფლება აქვთ თავიანთი კომპეტენტური ორგანოების დავალებით დაკითხონ თავიანთი მოქალაქეები საკუთარი დიპლომატიური წარმომადგენლობებისა და საკონსულო დაწესებულებების მეშვეობით.

3. წინამდებარე მუხლის 1 და 2 პუნქტებში აღნიშნულ შემთხვევებში არ შეიძლება გამოყენებულ იქნას იძულების საშუალებები ან მათი მუქარა.

მუხლი 13 **დოკუმენტების ნამდვილობა**

1. დოკუმენტები, რომლებიც ერთი ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე დამზადებულია ან დამოწმებული სპეციალურად მასზე უფლებამოსილი პირის მიერ მისი კომპეტენციის ფარგლებში და დადგენილი ფორმით და განმტკიცებულია გერბიანი ბეჭდით, სხვა ხელშემკვრელი მხარეების ტერიტორიაზე მიიღება რაიმე სპეციალური მოწმობის გარეშე.

2. დოკუმენტები, რომლებიც ერთი ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე განიხილება როგორც ოფიციალური დოკუმენტები, სხვა ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე სარგებლობენ ოფიციალური დოკუმენტების მტკიცებულებითი ძალით.

მუხლი 14

სამოქალაქო მდგომარეობის შესახებ დოკუმენტებისა და სხვა დოკუმენტების გადაგზავნა

ხელშემკვრელი მხარეები იღებენ ვალდებულებას გადაუგზავნონ ერთმანეთს, თხოვნისამებრ თარგმანის გარეშე და უფასოდ, სამოქალაქო მდგომარეობის აქტების რეგისტრაციის მოწმობები, დოკუმენტები განათლების, შრომითი სტაჟის შესახებ და სხვა დოკუმენტები, რომლებიც ეხება თხოვნის მიმღები ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქეთა პირად ან ქონებრივ უფლებებს ანდა სხვა პირებისას, რომლებიც ცხოვრობენ მის ტერიტორიაზე.

მუხლი 15

ინფორმაცია სამართლებრივ საკითხებზე

ხელშემკვრელ მხარეთა ცენტრალური იუსტიციის დაწესებულებები თხოვნისამებრ მიაწვდიან ერთმანეთს ცნობებს მათ ტერიტორიაზე ახლა ან ადრე მოქმედ საშინაო კანონმდებლობაზე და იუსტიციის დაწესებულებათა მიერ მისი გამოყენების პრაქტიკაზე.

მუხლი 16

მისამართებისა და სხვა მონაცემთა დადგენა

1. ხელშემკვრელი მხარეები თხოვნისამებრ აღმოუჩენენ ერთმანეთს თავიანთი კანონმდებლობის შესაბამის დახმარებას მათ ტერიტორიაზე მცხოვრებ პირთა მისამართების დადგენაში, თუ ეს საჭიროა მათი მოქალაქეების უფლებათა განსახორციელებლად. ამასთან თხოვნის გამგზავნი ხელშემკვრელი მხარე აცნობებს მის ხელთ არსებულ მონაცემებს თხოვნაში მითითებული პირის მისამართის დასადგენად.

2. ხელშემკვრელ მხარეთა იუსტიციის დაწესებულებები აღმოუჩენენ ერთმანეთს დახმარებას ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე მცხოვრებ პირთა სამუშაო ადგილისა და შემოსავლების დადგენაში, რომელთა მიმართაც თხოვნის გამგზავნი ხელშემკვრელი მხარის იუსტიციის დაწესებულებაში წარდგენილია ქონებრივი მოთხოვნები სამოქალაქო, საოჯახო და სისხლის სამართლის საქმეებზე.

მუხლი 17

ენა

ერთმანეთთან ურთიერთობაში წინამდებარე კონვენციის აღსრულებისას ხელშემკვრელ მხარეთა იუსტიციის დაწესებულებები სარგებლობენ ხელშემკვრელი მხარეების სახელმწიფო ენებით ან რუსული ენით.

მუხლი 18

სამართლებრივი დახმარების აღმოჩენასთან დაკავშირებული ხარჯები

თხოვნის მიმღები ხელშემკვრელი მხარე არ მოითხოვს ხარჯების ანაზღაურებას სამართლებრივი დახმარების აღმოჩენისათვის. ხელშემკვრელი მხარეები თავად დაფარავენ ხარჯებს, რომლებიც წარმოიშობა სამართლებრივი დახმარების აღმოჩენისას მათ ტერიტორიაზე.

მუხლი 19

სამართლებრივი დახმარების აღმოჩენაზე უარის თქმა

თხოვნა სამართლებრივი დახმარების აღმოჩენის შესახებ შეიძლება უარყოფილ იქნას თუ ასეთი დახმარების აღმოჩენას შეუძლია ზიანი მიაყენოს თხოვნის მიმღები ხელშემკვრელი მხარის უშიშროებას ან სუვერენიტეტს, ან ეწინააღმდეგება მის კანონმდებლობას.

თავი II. სამართლებრივი ურთიერთობები სამოქალაქო და საოჯახო საქმეებზე

ნაწილი I. კომპეტენცია

მუხლი 20

ზოგადი დებულებები

1. თუ წინამდებარე თავის II – V ნაწილებით სხვა რამ არაა დადგენილი, სარჩელები პირებისადმი, რომელთაც გააჩნიათ საცხოვრებელი ადგილი ერთ-ერთი ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე, წარედგინება, მიუხედავად მათი მოქალაქეობისა, ამ ხელშემკვრელი მხარის სასამართლოებში, ხოლო სარჩელები იურიდიული პირებისადმი წარედგინება იმ ხელშემკვრელი მხარის სასამართლოებში, რომლის ტერიტორიაზეც იმყოფება იურიდიული პირის მართვის ორგანოები, მისი წარმომადგენლობები ან ფილიალი.

თუ საქმეში მონაწილეობს რამდენიმე მოპასუხე, რომელთაც გააჩნიათ ადგილსამყოფელი (საცხოვრებელი ადგილი) სხვადასხვა ხელშემკვრელ მხარეთა ტერიტორიაზე, დავა განიხილება ნებისმიერი მოპასუხის საცხოვრებელი ადგილის (ადგილსამყოფელის) მიხედვით მოსარჩელის ნებისამებრ.

2. ხელშემკვრელი მხარის სასამართლოები კომპეტენტურნი არიან იმ შემთხვევებშიც, როდესაც მის ტერიტორიაზე:

a) სორციელდება ვაჭრობა, მოპასუხის საწარმოს (ფილიალის) სამრეწველო ან სხვაგვარი სამეურნეო საქმიანობა;

6) შესრულებულია ან სრულად ან ნაწილობრივ უნდა შესრულდეს ვალდებულება, გამომდინარე ხელშეკრულებიდან, რომელიც წარმოადგენს დავის საგანს;

ბ) მუდმივი საცხოვრებელი ადგილი ან ადგილსამყოფელი გააჩნია მოსარჩელეს პატივის, ღირსებისა და საქმიანი რეპუტაციის დაცვის საქმეზე.

3. უძრავ ქონებასთან დაკავშირებულ სარჩელებზე საკუთრების უფლებისა და სხვა ნივთიერ უფლებათა შესახებ კომპეტენტური არიან მხოლოდ სასამართლოები ქონების ადგილსამყოფელის მიხედვით.

სარჩელები გადაშიდავებისადმი, გამომდინარე ტვირთის გადაზიდვის ხელშეკრულებიდან, წარედგინება სატრანსპორტო ორგანიზაციის მართვის ადგილსამყოფელის მიხედვით, რომელსაც დადგენილი წესით წარედგინა პრეტენზია.

მუხლი 21

სახელშეკრულებო განსჯადობა

1. ხელშემკვრელ მხარეთა სასამართლოებს შეუძლიათ განიხილონ საქმეები სხვა შემთხვევებშიც, თუ არის მხარეთა წერილობითი შეთანხმება დავის გადაცემის შესახებ ამ სასამართლოებში.

ამასთან განსაკუთრებული კომპეტენცია, გამომდინარე 20 მუხლის 3 პუნქტიდან და სხვა ნორმებიდან, რომლებიც დადგენილია წინამდებარე თავის II – V ნაწილებით, ასევე შესაბამისი ხელშემკვრელი მხარის საშინაო კანონმდებლობიდან, არ შეიძლება შეიცვალოს მხარეთა შეთანხმებით.

მუხლი 22

სასამართლო პროცესების ნაცვალება

1. საქმის აღძვრის შემთხვევაში იმავე მხარეებს შორის, იმავე საგანზე და იმავე საფუძველზე ორი ხელშემკვრელი მხარის სასამართლოებში, რომლებიც კომპეტენტური არიან წინამდებარე კონვენციის შესაბამისად, საქმის უფრო მოგვიანებით აღმძვრელი სასამართლო წყვეტს წარმოებას.

2. შეგებებული სარჩელი და მოთხოვნა ჩათვლის შესახებ, გამომდინარე იმავე სამართალურთიერთობიდან საიდანაც სარჩელი, ექვემდებარებიან სასამართლოში განხილვას, რომელიც განიხილავს ძირითად სარჩელს.

ნაწილი II. პირადი სტატუსი

მუხლი 23

უფლებაუნარიანობა და ქმედითუნარიანობა

1. ფიზიკური პირის ქმედუნარიანობა განისაზღვრება იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობით, რომლის მოქალაქესაც წარმოადგენს ეს პირი.

2. მოქალაქეობის არმქონე პირის ქმედუნარიანობა განისაზღვრება იმ ქვეყნის სამართლის მიხედვით, სადაც მას გააჩნია მუდმივი საცხოვრებელი ადგილი.

3. იურიდიული პირის უფლებაუნარიანობა განისაზღვრება იმ სახელმწიფოს კანონმდებლობით, რომლის კანონებითაც იგი დაფუძნდა.

მუხლი 24

შეზღუდულად ქმედუნარიანად და არაქმედუნარიანად ცნობა. ქმედუნარიანობის აღდგენა

1. პირის შეზღუდულად ქმედუნარიანად ან არაქმედუნარიანად ცნობის შესახებ საქმეებზე, გარდა წინამდებარე მუხლის 2 და 3 პუნქტებით გათვალისწინებული შემთხვევებისა, კომპეტენტურია იმ ხელშემკვრელი მხარის სასამართლო, რომლის მოქალაქესაც წარმოადგენს ეს პირი.

2. იმ შემთხვევაში თუ ერთი ხელშემკვრელი მხარის სასამართლოსათვის ცნობილი გახდება მის ტერიტორიაზე მცხოვრები პირის შეზღუდულად ქმედუნარიანად ან არაქმედუნარიანად ცნობის საფუძვლები, რომელიც წარმოადგენს სხვა ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქეს, იგი შეატყობინებს ამის შესახებ იმ ხელშემკვრელი მხარის სასამართლოს, რომლის მოქალაქესაც წარმოადგენს ეს პირი.

3. თუ ხელშემკვრელი მხარის სასამართლო, რომელსაც შეატყობინეს შეზღუდულად ქმედუნარიანად ან არაქმედუნარიანად ცნობის საფუძვლების შესახებ, სამი თვის განმავლობაში არ აღძრავს საქმეს ან არ აცნობებს საკუთარ მოსაზრებას, საქმეს შეზღუდულად ქმედუნარიანად ან არაქმედუნარიანად ცნობის შესახებ განიხილავს იმ ხელშემკვრელი მხარის სასამართლო, რომლის ტერიტორიაზეც ამ მოქალაქეს გააჩნია მუდმივი საცხოვრებელი ადგილი. გადაწყვეტილება პირის შეზღუდულად ქმედუნარიანად ან არაქმედუნარიანად ცნობის შესახებ გადაეგზავნება იმ ხელშემკვრელი მხარის კომპეტენტურ სასამართლოს, რომლის მოქალაქესაც წარმოადგენს ეს პირი.

4. წინამდებარე მუხლის 1-3 დებულებები შესაბამისად გამოიყენება ქმედუნარიანობის აღდგენის მიმართაც.

მუხლი 25

უკვალოდ გამქრალად აღიარება და გარდაცვლილად გამოცხადება. გარდაცვალების ფაქტის დადგენა

1. საქმეებზე პირის უკვალოდ გამქრალად აღიარების ან გარდაცვლილად გამოცხადების შესახებ და გარდაცვალების ფაქტის დადგენის საქმეებზე კომპეტენტურია იმ ხელშემკვრელი მხარის იუსტიციის დაწესებულებები, რომლის მოქალაქეც იყო პირი იმ დროს, როდესაც უკანასკნელი მონაცემებით იგი ჯერ კიდევ ცოცხალი იყო, ხოლო სხვა პირების მიმართ – იუსტიციის დაწესებულებები პირის უკანასკნელი საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით.

2. თითოეული ხელშემკვრელი მხარის იუსტიციის დაწესებულებებს შეუძლიათ აღიარონ სხვა ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქე ან მის ტერიტორიაზე მცხოვრები სხვა პირი უკვალოდ გამქრალად ან გარდაცვლილად, ასევე დაადგინოს მისი გარდაცვალების ფაქტი მის ტერიტორიაზე მცხოვრებ დაინტერესებულ პირთა შუამდგომლობით, რომელთა უფლებები და ინტერესებიც ეფუძნება ამ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობას.

3. პირის უკვალოდ გამქრალად აღიარების ან გარდაცვლილად გამოცხადების შესახებ და გარდაცვალების ფაქტის დადგენის საქმეთა განხილვისას ხელშემკვრელ მხარეთა იუსტიციის დაწესებულებები სარგებლობენ თავიანთი სახელმწიფოს კანონმდებლობით.

ნაწილი III. საოჯახო საქმეები

მუხლი 26 ქორწინება

ქორწინების პირობები თითოეული მომავალი მეუღლისათვის განისაზღვრება იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობით, რომლის მოქალაქესაც იგი წარმოადგენს, ხოლო მოქალაქეობის არმქონე პირათვის – ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობით, რომელიც წარმოადგენს მათ მეუღლეს საცხოვრებელ ადგილს. გარდა ამისა ქორწინებისათვის დაბრკოლებათა მიმართ დაცულ უნდა იქნას იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობის მოთხოვნები, რომლის ტერიტორიაზეც ხდება ქორწინება.

მუხლი 27 მეუღლეთა სამართლებრივი ურთიერთობა

1. მეუღლეთა პირადი და ქონებრივი სამართალურთიერთობები განისაზღვრება იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობით, რომლის ტერიტორიაზეც მათ გააჩნიათ მეუღლესი საცხოვრებელი ადგილი.

2. თუ ერთი მეუღლე ცხოვრობს ერთი ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე, ხოლო მეორე – მეორე ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე და ამასთან ორივე მეუღლეს ერთი და იგივე მოქალაქეობა გააჩნია, მათი პირადი და ქონებრივი სამართალურთიერთობები განისაზღვრება იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობით, რომლის მოქალაქეებიც ისინი არიან.

3. თუ ერთი მეუღლე ცხოვრობს ერთი ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე, ხოლო მეორე – მეორე ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე და ერთი მათგანი ერთი მხარის ტერიტორიაზე ცხოვრობს, ხოლო მეორე – მეორისაზე, მათი პირადი და ქონებრივი სამართალურთიერთობები განისაზღვრება იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობით, რომლის მოქალაქეებიც ისინი არიან.

4. თუ წინამდებარე მუხლის 3 პუნქტში მითითებულ პირებს არ გააჩნდათ ერთობლივი საცხოვრისი ხელშემკვრელი მხარეთა ტერიტორიები, გამოიყენება იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობა, რომლის უწყებაც განიხილავს საქმეს.

5. მეუღლეთა სამართალურთიერთობები, რომლებიც ეხება მათ უძრავ ქონებას, განისაზღვრება იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობით, რომლის ტერიტორიაზეც იმყოფება ეს ქონება.

6. მეუღლეთა პირადი და სამართლებრივი ურთიერთობის საქმეებზე კომპეტენტურია იმ ხელშემკვრელი მხარის დაწესებულება, რომლის კანონმდებლობაც გამოიყენება წინამდებარე მუხლის 1-3,5 პუნქტების შესაბამისად.

მუხლი 28 ქორწინების შეწყვეტა

1. საქმეებზე ქორწინების შეწყვეტის შესახებ გამოიყენება ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობა, რომლის მოქალაქეებიც არიან მეუღლეები განცხადების შეტანის მომენტისათვის.

2. თუ ერთ-ერთი მეუღლე ერთი ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქეა, ხოლო მეორე – მეორე ხელშემკვრელი მხარისა, გამოიყენება იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობა, რომლის დაწესებულებაც განიხილავს საქმეს ქორწინების შეწყვეტის შესახებ.

მუხლი 29

ხელშემკვრელი მხარეთა დაწესებულებების კომპეტენტურობა

1. ქორწინების შეწყვეტის შესახებ საქმეებში, 28 მუხლის 1 პუნქტით გათვალისწინებული შემთხვევისას, კომპეტენტურია იმ ხელშემკვრელი მხარის დაწესებულება, რომლის მოქალაქეებიც არიან მეუღლეები განცხადების შეტანის მომენტისათვის. თუ განცხადების შეტანის მომენტისათვის ორივე მეუღლე ცხოვრობს სხვა ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე, კომპეტენტურია ასევე ამ ხელშემკვრელი მხარის დაწესებულებაც.

2. საქმეებზე ქორწინების შეწყვეტის შესახებ, 28 მუხლის 2 პუნქტით გათვალისწინებული შემთხვევისას, კომპეტენტურია იმ ხელშემკვრელი მხარის დაწესებულება, რომლის ტერიტორიაზეც ცხოვრობს ორივე მეუღლე. თუ ერთი მეუღლე ცხოვრობს ერთი ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე, ხოლო მეორე – მეორე ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე, ქორწინების შეწყვეტის შესახებ საქმეებზე კომპეტენტურია ორივე ხელშემკვრელი მხარის დაწესებულებები, რომელთა ტერიტორიებზეც ცხოვრობენ მეუღლეები.

მუხლი 30

ქორწინების ბათილად ცნობა

1. ქორწინების ბათილად ცნობის საქმეებზე გამოიყენება იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობა, რომელიც 26 მუხლის შესაბამისად გამოიყენებოდა ქორწინების გაფორმებისას.

2. დაწესებულებათა კომპეტენტურობა ქორწინების ბათილად ცნობის საქმეებზე განისაზღვრება 27 მუხლის თანახმად.

მუხლი 31

მამობისა და დედობის დადგენა და მოპოვება

მამობისა და დედობის დადგენა და მოპოვება განისაზღვრება იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობით, რომლის მოქალაქეცაა ბავშვი დაბადებით.

მუხლი 32

მშობლებისა და შვილების სამართალურიერთობა

1. მშობლებისა და შვილების სამართალურიერთობა განისაზღვრება იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობით, რომლის ტერიტორიაზეც მუდმივად ცხოვრობენ ბავშვები.

2. სრულწლოვანი შვილებისგან აღიშენების ამოღების საქმეებზე გამოიყენება იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობა, რომლის ტერიტორიაზეც გააჩნია საცხოვრებელი ადგილი პირს, რომელიც პრეტენზიას გამოთქვამს აღიშენების მიღებაზე.

3. მშობლებისა და შვილების სამართალურიერთობის საქმეებზე კომპეტენტურია იმ ხელშემკვრელი მხარის სასამართლო, რომლის კანონმდებლობაც გამოიყენება წინამდებარე მუხლის 1 და 2 პუნქტების მიხედვით.

მუხლი 33

მეურვეობა და მზრუნველობა

1. მეურვეობისა და მზრუნველობის დაწესება ან გაუქმება წარმოებს იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობის მიხედვით, რომლის მოქალაქეცაა პირი, რომლის მიმართაც წესდება ან უქმდება მეორვეობა თუ მზრუნველობა.

2. სამართალურთიერთობა მეურვესა ან მზრუნველს და მეურვეობის ან მზრუნველობის ქვეშ მყოფ პირს შორის რეგულირდება იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობით, რომლის დაწესებულებამაც დანიშნა მეურვე ან მზრუნველი.

3. მეურვეობის ან მზრუნველობის მიღების ვალდებულებას აწესებს იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობა, რომლის მოქალაქეცაა მეურვე ან მზრუნველად დანიშნული პირი.

4. პირის მეურვე ან მზრუნველად, რომელიც არის ერთი ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქე, შეიძლება დაინიშნოს მეორე ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქე, თუ იგი ცხოვრობს იმ მხარის ტერიტორიაზე, სადაც განხორციელდება მეურვეობა ან მზრუნველობა.

მუხლი 34

ხელშემკვრელ მხარეთა დაწესებულებების კომპეტენტურობა მეურვეობისა და მზრუნველობის საკითხებზე

საქმეებზე მეურვეობისა და მზრუნველობის დაწესების ან გაუქმების შესახებ კომპეტენტურია იმ ხელშემკვრელი მხარის დაწესებულებები, რომლის მოქალაქეცაა პირი, რომლის მიმართაც წესდება ან უქმდება მეურვეობა ან მზრუნველობა, თუ წინამდებარე კონვენციით სხვა რამ არაა დადგენილი.

მუხლი 35

ზომების მიღების წესი მეურვეობისა და მზრუნველობის თაობაზე

1. მეურვეობისა და მზრუნველობის შესახებ ზომების მიღების აუცილებლობის შემთხვევაში ერთი ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქის ინტერესებში, რომლის მუდმივი საცხოვრისი, ადგილსამყოფელი ან ქონებაც იმყოფება მეორე ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე, ამ ხელშემკვრელი მხარის დაწესებულება დაუყოვნებლივ შეატყობინებს დაწესებულებას, კომპეტენტურს 34 მუხლის მიხედვით.

2. იმ შემთხვევებში, სადაც დაყოვნება დაუშვებელია, მეორე ხელშემკვრელი მხარის დაწესებულებას შეუძლია თავადვე მიიღოს საჭირო დროებითი ზომები საკუთარი კანონმდებლობის შესაბამისად. ამასთან იგი ვალდებულია დაუყოვნებლივ შეატყობინოს ამის შესახებ დაწესებულებას, რომელიც კომპეტენტურია 34 მუხლის თანახმად. ეს ზომები ძალაშია 34 მუხლში ხსენებული დაწესებულების მიერ სხვაგვარი გადაწყვეტილების მიღებამდე.

მუხლი 36

მეორვეობისა და მზრუნველობის გადაცემის წესი

1. დაწესებულებას, რომელიც კომპეტენტურია 34 მუხლის შესაბამისად, შეუძლია გადასცეს მეურვეობა ან მზრუნველობა მეორე ხელშემკვრელი მხარის დაწესებულებას, იმ შემთხვევაში თუ მეორვეობის ან მზრუნველობის ქვეშ მყოფ პირს გააჩნია ამ ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე საცხოვრისი,

ადგილსამყოფელი ანდა ქონება. მეურვეობისა და მზრუნველობის გადაცემა ძალაში შედის იმ მომენტიდან, როდესაც თხოვნის მიმღები დაწესებულება თავის თავზე აიღებს მეორვეობას ან მზრუნველობას და შეატყობინებს ამის შესახებ თხოვნის გამგზავნ დაწესებულებას.

2. დაწესებულება, რომელიც წინამდებარე მუხლის 1 პუნქტის თანახმად მიიღებს მეურვეობას ან მზრუნველობას, ახორციელებს მათ თავისი სახელმწიფოს კანონმდებლობის მიხედვით.

მუხლი 37 **შვილად აყვანა**

1. შვილად აყვანა ან მისი გაუქმება განისაზღვრება იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობით, რომლის მოქალაქეცაა შვილად ამყვანი შვილად აყვანის შესახებ განცხადების შეტანის ან მისი გაუქმების მომენტისათვის/

2. თუ ბავშვი სხვა ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქეა, მისი შვილად აყვანისას ან ასეთის გაუქმებისას აუცილებელია კანონიერი წარმომადგენლის და კომპეტენტური სახელმწიფო ორგანოს, ასევე ბავშვის თანხმობა, თუ ამას მოითხოვს იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობა, რომლის მოქალაქეცაა იგი.

3. თუ ბავშვი შვილად აყვანაზე მეუღლეებს, რომელთაგან ერთ-ერთი ერთი ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქეა, ხოლო მეორე – მეორე ხელშემკვრელი მხარისა, შვილად აყვანა ან მისი გაუქმება უნდა მოხდეს ორივე ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობით გათვალისწინებული პირობების შესაბამისად.

4. საქმეებზე შვილად აყვანის ან მისი გაუქმების შესახებ კომპეტენტურია იმ ხელშემკვრელი მხარის დაწესებულება, რომლის მოქალაქეცაა შვილად ამყვანი შვილად აყვანის შესახებ განცხადების შეტანის ან მისი გაუქმების მომენტისათვის, ხოლო წინამდებარე მუხლის 3 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში კომპეტენტურია იმ ხელშემკვრელი მხარის დაწესებულება, რომლის ტერიტორიაზეც მეუღლეებს გააჩნიათ ან გააჩნდათ უკანასკნელი საერთო საცხოვრისი ან ადგილსამყოფელი.

ნაწილი IV. ქონებრივი სამართალურიერთობები

მუხლი 38 **საკუთრების უფლება**

1. საკუთრების უფლება უძრავ ქონებაზე განისაზღვრება იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობით, რომლის ტერიტორიაზეც იმყოფება უძრავი ქონება. საკითხი იმის შესახებ თუ რომელი ქონება ითვლება უძრავად, გადაწყდება იმ ქვეყნის კანონმდებლობის მიხედვით, რომლის ტერიტორიაზეც იმყოფება ეს ქონება.

2. საკუთრების უფლება სატრანსპორტო საშუალებებზე, რომლებიც ექვემდებარება შეტანას სახელმწიფო რეესტრებში, განისაზღვრება იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობით, რომლის ტერიტორიაზეც იმყოფება სატრანსპორტო საშუალებათა რეგისტრაციის განმახორციელებელი ორგანო.

3. ქონებაზე საკუთრების უფლების ან სხვა ნივთიერი უფლების აღმოცენება და შეწყვეტა განისაზღვრება იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობით, რომლის ტერიტორიაზეც იმყოფებოდა ქონება იმ მომენტში, როცა ადგილი ჰქონდა ქმედებას ან სხვა გარემოებას, რაც გახდა ასეთი უფლების აღმოცენების ან შეწყვეტის საფუძველი.

4. ქონებაზე საკუთრების უფლების ან სხვა ნივთიერი უფლების აღმოცენება და შეწყვეტა, რაც წარმოადგენს გარიგების საგანს, განისაზღვრება გარიგების მოხდენის ადგილის კანონმდებლობით, თუ მხარეთა შეთანხმებით სხვა რამ არაა გათვალისწინებული.

მუხლი 39 გარიგების ფორმა

1. გარიგების ფორმა განისაზღვრება მისი მოხდენის ადგილის კანონმდებლობით.

2. გარიგების ფორმა უძრავ ქონებასა და მასზე უფლებების თაობაზე განისაზღვრება იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობით, რომლის ტერიტორიაზეც იმყოფება ეს ქონება.

მუხლი 40 მინდობილობა

მინდობილობის ფორმა და მოქმედების ვადა განისაზღვრება იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობით, რომლის ტერიტორიაზეც გაიცემა მინდობილობა.

მუხლი 41 გარიგების მხარეთა უფლება-მოვალეობები

გარიგების მხარეთა უფლება-მოვალეობები განისაზღვრება მისი დადების ადგილის კანონმდებლობით, თუ მხარეთა შეთანხმება სხვა რაიმეს არ ითვალისწინებს.

მუხლი 42 ზარალის ანაზღაურება

1. ვალდებულებები ზარალის ანაზღაურების შესახებ, გარდა მათი, რომლებიც გამომდინარეობს ხელშეკრულებებიდან და სხვა მართლზომიერი ქმედებებიდან, განსაზღვრავს ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობა, ვის ტერიტორიაზეც ადგილი ჰქონდა ქმედებას ან სხვა გარემოებას, რაც გახდა ზარალის ანაზღაურების შესახებ მოთხოვნის საფუძველი.

2. თუ ზარალის მიმყენებელი და დაზარალებული ერთი ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქეები არიან, გამოიყენება ამ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობა.

3. წინამდებარე მუხლის 1 და 2 პუნქტებში ხსენებულ საქმეებზე კომპეტენტურია იმ ხელშემკვრელი მხარის სასამართლო, ვის ტერიტორიაზეც ადგილი ჰქონდა ქმედებას ან სხვა გარემოებას, რაც გახდა ზარალის ანაზღაურების შესახებ მოთხოვნის საფუძველი. დაზარალებულის შეუძლია წარადგინოს სარჩელი ასევე იმ ხელშემკვრელი მხარის სასამართლოშიც, სადაც საცხოვრებელი ადგილი გააჩნია მოპასუხეს.

მუხლი 43

სასარჩელო ხანდაზმულობა

სასარჩელო ხანდაზმულობის საკითხები წყდება კანონმდებლობით, რომელიც გამოიყენება შესაბამისი სამართალურთიერთობის დასარეგულირებლად.

ნაწილი V. მემკვიდრეობა

მუხლი 44

თანასწორობის პრინციპი

თითოეული ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქეებს შეუძლიათ სხვა ხელშემკვრელი მხარეების ტერიტორიებზე კანონით ან ანდერძით მემკვიდრეობით მიიღონ ქონება ან უფლებები თანაბარი პირობებითა და იმავე მოცულობით, როგორცაც მოცემული ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქეებს.

მუხლი 45

მემკვიდრეობის უფლება

1. ქონების მემკვიდრეობის უფლება, გარდა წინამდებარე მუხლის 2 პუნქტით გათვალისწინებული შემთხვევისა, განისაზღვრება იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობით, რომლის ტერიტორიაზეც მამკვიდრებელს გააჩნდა უკანასკნელი საცხოვრებელი ადგილი.

2. უძრავი ქონების მემკვიდრეობის უფლება განისაზღვრება იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობით, რომლის ტერიტორიაზეც იმყოფება ეს ქონება.

მუხლი 46

მემკვიდრეობის სახელმწიფოსათვის გადაცემა

თუკი იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობით, რომელიც გამოიყენება მემკვიდრეობისას, მემკვიდრეს წარმოადგენს სახელმწიფო, მოძრავი სამკვიდრო ქონება გადადის იმ ხელშემკვრელი მხარის ხელში, რომლის მოქალაქეც იყო მამკვიდრებელი გარდაცვალების მომენტში, ხოლო უძრავი სამკვიდრო ქონება გადადის იმ ხელშემკვრელი მხარის ხელში, რომლის ტერიტორიაზეც იგი იმყოფება.

მუხლი 47

ანდერძი

პირის უნარი შეადგინოს ან გააუქმოს ანდერძი, ასევე ანდერძისა და მისი გაუქმების ფორმა განისაზღვრება იმ ქვეყნის სამართლის მიხედვით, სადაც მონადერძეს გააჩნდა საცხოვრებელი ადგილი აქტის შედგენის მომენტისთვის. თუმცა ანდერძი ან მისი გაუქმება არ შეიძლება აღიარებულ იქნას ნამდვილად ფორმის დაუცველობის გამო, თუ ეს უკანასკნელი აკმაყოფილებს მისი შედგენის ადგილის სამართლის მოთხოვნებს.

მუხლი 48

კომპეტენტურობა მემკვიდრეობის შესახებ საქმეებზე

1. სამართალწარმოება საქმეებზე მოძრავი ქონების მემკვიდრეობის შესახებ კომპეტენტურია ჩაატაროს იმ ხელშემკვრელი მხარის დაწესებულებამ, რომლის ტერიტორიაზეც მამკვიდრებელს გააჩნია საცხოვრებელი ადგილი მისი გარდაცვალების მომენტისათვის.

2. სამართალწარმოება საქმეებზე უძრავი ქონების მემკვიდრეობის შესახებ კომპეტენტურია ჩაატაროს იმ ხელშემკვრელი მხარის დაწესებულებამ, რომლის ტერიტორიაზეც იმყოფება ქონება.

3. წინამდებარე მუხლის 1 და 2 პუნქტების დებულებები გამოიყენება ასევე დავების განხილვისას, რომლებიც წარმოიშობა მემკვიდრეობის საქმეებზე სამართალწარმოებასთან დაკავშირებით.

მუხლი 49

დიპლომატიური წარმომადგენლობის ან საკონსულო დაწესებულების

კომპეტენტურობა მემკვიდრეობის შესახებ საქმეებზე

საქმეებზე მემკვიდრეობის შესახებ, მათ შორის სამემკვიდრეო დავების შესახებაც, თითოეული ხელშემკვრელი მხარის დიპლომატიური წარმომადგენლობა ან საკონსულო დაწესებულება კომპეტენტურია წარმოადგენდეს (მემკვიდრეობაზე უარის თქმის უფლების გამოკლებით) სპეციალური მინდობილობის გარეშე სხვა ხელშემკვრელი მხარის დაწესებულებებში საკუთარი სახელმწიფოს მოქალაქეებს, თუ ისინი ადგილზე არ იმყოფებიან ან არ დაუნიშნავეთ წარმომადგენელი.

მუხლი 50

მემკვიდრეობის დაცვის ზომები

1. ხელშემკვრელ მხარეთა დაწესებულებები ღებულობენ საკუთარი კანონმდებლობის შესაბამის ზომებს, რათა უზრუნველყონ მემკვიდრეობის დაცვა, რომელიც მათ ტერიტორიაზე დატოვეს სხვა ხელშემკვრელი მხარეების მოქალაქეებმა, ანდა მართონ იგი.

2. წინამდებარე მუხლის 1 პუნქტის თანახმად მიღებული ზომების შესახებ დაუყონებლივ აცნობენ იმ ხელშემკვრელი მხარის დიპლომატიურ წარმომადგენლობას ან საკონსულო დაწესებულებას, რომლის მოქალაქეც არის მამკვიდრებელი. ხსენებულ წარმომადგენლობას ან დაწესებულებას შეუძლია მონაწილეობა მიიღოს ამ ზომების განხორციელებაში.

3. იუსტიციის დაწესებულების შუამდგომლობით, რომელიც კომპეტენტურია აწარმოოს საქმე მემკვიდრეობის შესახებ, ასევე დიპლომატიური წარმომადგენლობისა და საკონსულო დაწესებულების შუამდგომლობით, ზომები მიღებული წინამდებარე მუხლის 1 პუნქტის შესაბამისად, შეიძლება შეიცვალოს, გაუქმდეს ან გადაიდოს.

თავი III. გადაწყვეტილებათა აღიარება და აღსრულება

მუხლი 51

გადაწყვეტილებათა აღიარება და აღსრულება

თითოეული ხელშემკვრელი მხარე წინამდებარე კონვენციით გათვალისწინებული პირობებით აღიარებს და აღსრულებს შემდგომ გადაწყვეტილებებს, გამოტანილს სხვა ხელშემკვრელ მხარეთა ტერიტორიაზე:

ა) სამოქალაქო და საოჯახო საქმეთა იუსტიციის დაწესებულებების გადაწყვეტილებებს, მათ შორის სასამართლოს მიერ ასეთ საქმეებზე დამტკიცებულ შეთანხმებებს მორიგების შესახებ და ნოტარიალურ აქტებს ფულად ვალდებულებებთან დაკავშირებით (შემდგომ - გადაწყვეტილებებს);

ბ) სასამართლო გადაწყვეტილებებს სისხლის სამართლის საქმეებზე ზარალის ანაზღაურების შესახებ.

მუხლი 52

გადაწყვეტილებათა აღიარება, რომლებიც აღსრულებას არ მოითხოვენ

1. თითოეული ხელშემკვრელი მხარის იუსტიციის დაწესებულების მიერ გამოტანილი და კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებები, რომლებიც თავიანთი ხასიათის მიხედვით არ მოითხოვენ აღსრულებას, აღიარებულია სხვა ხელშემკვრელ მხარეთა ტერიტორიებზე სპეციალური წარმოების გარეშე, იმ პირობით თუკი:

ა) თხოვნის მიმღები ხელშემკვრელი მხარის იუსტიციის დაწესებულებებს ამ საქმეზე ადრე არ გამოუტანიათ კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებები;

ბ) საქმე წინამდებარე კონვენციის თანახმად, ხოლო მის მიერ გაუთვალისწინებელ შემთხვევებში – იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობის თანახმად, რომლის ტერიტორიაზეც გადაწყვეტილება აღიარებულ უნდა იქნას, არ განეკუთვნება ამ ხელშემკვრელი მხარის იუსტიციის დაწესებულებათა განსაკუთრებულ კომპეტენციას.

2. წინამდებარე მუხლის 1 პუნქტის დებულებები ეხება მეურვეობისა და მზრუნველობის შესახებ გადაწყვეტილებებსაც, ასევე გადაწყვეტილებებს ქორწინების შეწყვეტის თაობაზე, გამოტანილთ დაწესებულებების მიერ, რომლებიც კომპეტენტურნი არიან იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობით, ვის ტერიტორიაზეც გამოტანილია გადაწყვეტილება.

მუხლი 53

შუამდგომლობა გადაწყვეტილების იძულებითი აღსრულების ნებართვის თაობაზე

1. შუამდგომლობა გადაწყვეტილების იძულებითი აღსრულების ნებართვის თაობაზე წარედგინება ხელშემკვრელი მხარის კომპეტენტურ სასამართლოს, სადაც გადაწყვეტილება აღსრულებას ექვემდებარება. იგი ასევე შეიძლება წარედგინოს სასამართლოში, სადაც გამოტანილ იქნა პირველი ინსტანციის გადაწყვეტილება. ეს სასამართლო შუამდგომლობას გადასცემს სასამართლოს, რომელიც კომპეტენტურია გამოიტანოს გადაწყვეტილება ამ შუამდგომლობაზე.

2. შუამდგომლობას თან ერთვის:

ა) გადაწყვეტილება ან მისი დამოწმებული ასლი, ასევე ოფიციალური დოკუმენტი იმის შესახებ, რომ გადაწყვეტილება შევიდა კანონიერ ძალაში და ექვემდებარება აღსრულებას ან იმის შესახებ, რომ იგი ექვემდებარება აღსრულებას კანონიერ ძალაში შესვლამდე, თუ ეს არ გამომდინარეობს თავად გადაწყვეტილებიდან;

ბ) დოკუმენტი, საიდანაც გამომდინარეობს, რომ მხარე, რომლის წინააღმდეგაც გამოტანილ იქნა გადაწყვეტილება, და რომელიც არ მონაწილეობდა პროცესში, სათანადო წესრიგში იმყოფებოდა და დროულად იქნა გამოძახებული

სასამართლოში, ხოლო მისი პროცესუალური არაქმედუნარიანობის შემთხვევაში სათანადოდ იქნა წარმოდგენილი;

ბ) დოკუმენტი, რომელიც ადასტურებს გადაწყვეტილების ნაწილობრივ აღსრულებას მისი გადაგზავნის მომენტისთვის;

რ) დოკუმენტი, რომელიც ამტკიცებს მხარეთა შეთანხმებას სახელშეკრულებო განსჯადობის საქმეებზე.

3. შუამდგომლობა გადაწყვეტილების იძულებითი აღსრულების ნებართვის თაობაზე და მისი თანდართული დოკუმენტები აღიჭურვება დამოწმებული თარგმანით თხოვნის გამგზავნი ხელშემკვრელი მხარის ენაზე ანდა რუსულ ენაზე.

მუხლი 54

გადაწყვეტილებათა აღიარებისა და იძულებითი აღსრულების წესი

1. შუამდგომლობებს გადაწყვეტილების იძულებითი აღსრულების ნებართვისა და აღიარების თაობაზე, გათვალისწინებული 51 მუხლში, განიხილავენ იმ ხელშემკვრელი მხარის სასამართლოები, რომელთა ტერიტორიაზეც უნდა განხორციელდეს იძულებითი აღსრულება.

2. სასამართლო, რომელიც განიხილავს შუამდგომლობას გადაწყვეტილების იძულებითი აღსრულების ნებართვისა და აღიარების თაობაზე, შემოიფარგლება იმის დადგენით, რომ წინამდებარე კონვენციით გათვალისწინებული პირობები დაცულია. იმ შემთხვევაში თუ პირობები დაცულია, სასამართლოს გამოაქვს გადაწყვეტილება იძულებითი აღსრულების შესახებ.

3. იძულებითი აღსრულების წესი განისაზღვრება იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობით, რომლის ტერიტორიაზეც უნდა განხორციელდეს იძულებითი აღსრულება.

მუხლი 55

უარი გადაწყვეტილების აღიარებასა და აღსრულებაზე

52 მუხლით გათვალისწინებული გადაწყვეტილებების აღიარებაზე და იძულებითი აღსრულების ნებართვის გაცემაზე შეიძლება უარი ეთქვას, თუკი:

ა) ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობის თანახმად, რომლის ტერიტორიაზეც გამოტანილია გადაწყვეტილება, იგი არ შესულა კანონიერ ძალაში ან არ ექვემდებარება აღსრულებას, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც გადაწყვეტილება ექვემდებარება აღსრულებას კანონიერ ძალაში შესვლამდე;

ბ) მოპასუხეს არ მიუღია მონაწილეობა პროცესში იმის გამო, რომ მას ან მის რწმუნებულს დროულად არ გადასცეს სასამართლოში გამოძახება;

ბ) საქმეზე იმავე მხარეებს, იმავე საგანზე და იმავე საფუძველზე ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე, სადაც აღიარებულ და აღსრულებულ უნდა იქნას გადაწყვეტილება, ადრე უკვე გამოტანილი იყო კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილება ან არსებობს მესამე სახელმწიფოს სასამართლოს აღიარებული გადაწყვეტილება, ანდა თუ ამ ხელშემკვრელი მხარის დაწესებულებამ ადრე აღძრა წარმოება ამ საქმეზე;

რ) წინამდებარე კონვენციის დებულებათა თანახმად, ხოლო მის მიერ გაუთვალისწინებელ შემთხვევებში იმ ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობისა, რომლის ტერიტორიაზეც გადაწყვეტილება აღიარებული და აღსრულებული უნდა იქნას, საქმე ეხება მისი დაწესებულების განსაკუთრებულ კომპეტენციას;

ჟ) არ არსებობს დოკუმენტი, რომელიც ადასტურებს მხარეთა შეთანხმებას სახელშეკრულებო განსჯადობის შესახებ;

ე) ამოიწურა იძულებითი აღსრულების ხანდაზმულობის ვადა, გათვალისწინებული იმ ხელშეკრული მხარის კანონმდებლობით, რომლის სასამართლოც ასრულებს დავალებებს.

თავი IV. სამართლებრივი დახმარება სისხლის სამართლის საქმეებზე

ნაწილი I. გადაცემა

მუხლი 56 გადაცემის მოვალეობა

1. ხელშეკრული მხარეები იღებენ ვალდებულებას წინამდებარე კონვენციით გათვალისწინებული პირობების შესაბამისად მოთხოვნისამებრ გადასცენ ერთმანეთს მათ ტერიტორიაზე მყოფი პირები სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მისაცემად ან განაჩენის სისრულეში მოსაყვანად.

2. გადაცემა სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მისაცემად წარმოებს ისეთი ქმედებებისათვის, რომლებიც თხოვნის გამგზავნი და თხოვნის მიმღები მხარეების კანონმდებლობით დასჯადია და რომელთა ჩადენისათვისაც გათვალისწინებულია სასჯელი თავისუფლების აღკვეთის სახით ვადით არანაკლებ ერთი წლისა ან უფრო მძიმე სასჯელი.

3. გადაცემა სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მისაცემად წარმოებს ისეთი ქმედებებისათვის, რომლებიც თხოვნის გამგზავნი და თხოვნის მიმღები მხარეების კანონმდებლობით დასჯადია და რომელთა ჩადენისათვისაც პირს, რომლის გადაცემასაც მოითხოვენ, მისჯილი აქვს თავისუფლების აღკვეთა ვადით არანაკლებ ექვსი თვისა ან უფრო მძიმე სასჯელი.

მუხლი 57 გადაცემაზე უარის თქმა

1. გადაცემა არ წარმოებს, თუ:

a) პირი, რომლის გადაცემასაც მოითხოვენ, არის თხოვნის მიმღები მხარის მოქალაქე;

ბ) მოთხოვნის მიღების მომენტისათვის სისხლის სამართლის დევნის განხორციელება თხოვნის მიმღები ხელშეკრული მხარის კანონმდებლობის მიხედვით შეუძლებელია ან განაჩენი არ შეიძლება გამოტანილ იქნას ხანდაზმულობის ვადის ამოწურვის გამო ანდა სხვა რაიმე კანონიერ საფუძველზე;

გ) იმ პირისადმი, ვის გადაცემასაც მოითხოვენ, თხოვნის მიმღები ხელშეკრული მხარის ტერიტორიაზე იმავე დანაშაულზე გამოტანილ იქნა კანონიერ ძალაში შესული განაჩენი ან დადგენილება საქმის შეწყვეტის თაობაზე;

რ) დანაშაული თხოვნის გამგზავნი ან მიმღები მხარის კანონმდებლობის შესაბამისად იდენება კერძო ბრალდების წესით (დაზარალებულის განცხადებით).

2. გადაცემაზე შეიძლება უარი ეთქვას, თუ დანაშაული, რომელთან დაკავშირებითაც მოითხოვენ გადაცემას, ჩადენილ იქნა თხოვნის მიმღები ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე.

მუხლი 58 **გადაცემის მოთხოვნა**

1. გადაცემის მოთხოვნა უნდა შეიცავდეს:

ა) თხოვნის მიმღები დაწესებულების სახელწოდებას;

ბ) ქმედების ფაქტობრივ გარემოებათა აღწერას და თხოვნის გამგზავნი ხელშემკვრელი მხარის კანონის ტექსტს, რომლის საფუძველზეც ეს ქმედება დანაშაულებრივად ითვლება;

ბ) გადასაცემი პირის სახელს, გვარს, მამის სახელს, მის მოქალაქეობას, საცხოვრებელ ადგილს ან ადგილსამყოფელს, შეძლებისდაგვარად გარეგნობის აღწერას და სხვა ცნობებს მისი პიროვნების შესახებ;

რ) ზარალის ოდენობის მითითებას, რომელიც მიყენებულ იქნა დანაშაულით

2. სისხლის სამართლის დევნის განხორციელებისათვის პირის გადაცემის მოთხოვნას თან უნდა ახლდეს დაპატიმრების შესახებ დადგენილების დამოწმებული ასლი.

3. გადაცემის მოთხოვნას განაჩენის სისრულეში მოსაყვანად თან უნდა ახლდეს განაჩენის დამოწმებული ასლი ნიშნულით მისი კანონიერ ძალაში შესვლის შესახებ და სისხლის სამართლის კანონის იმ დებულების ტექსტი, რომლის საფუძველზეც არის გასამართლებული პირი. თუ მსჯავრდებულმა უკვე მოიხადა სასჯელის ნაწილი, გადაცემა ასევე ამის შესახებ მონაცემებიც.

გადაცემის მოთხოვნა და მისი თანდართული დოკუმენტები ღებება 17 მუხლის დებულებათა შესაბამისად.

მუხლი 59 **დამატებითი ცნობები**

1. თუ გადაცემის მოთხოვნა არ შეიცავს ყველა აუცილებელ მონაცემს, მაშინ თხოვნის გამგზავნი ხელშემკვრელ მხარეს შეუძლია მოითხოვოს დამატებითი ცნობები, რისთვისაც იგი აღგენს ერთ თვემდე ვადას. ეს ვადა შეიძლება გაგრძელდეს კიდევ ერთი თვით თხოვნის გამგზავნი ხელშემკვრელი მხარის შუამდგომლობით.

2. თუ თხოვნის გამგზავნი ხელშემკვრელი მხარე დადგენილ ვადაში არ წარადგენს დამატებით ცნობებს, თხოვნის მიმღებმა ხელშემკვრელმა მხარემ უნდა გაათავისუფლოს დაპატიმრებული პირი.

მუხლი 60 **დაპატიმრება გადასაცემად**

მოთხოვნის მიღებისთანავე თხოვნის მიმღები ხელშემკვრელი მხარე დაუყოვნებლივ მიიღებს ზომებს იმპირის დასაპატიმრებლად, რომლის გადმოცემასაც მოითხოვენ, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც გადაცემა შეუძლებელია.

მუხლი 61
დაპატიმრება ან დაკავება გადაცემის მოთხოვნის მიღებამდე

1. პირი, რომლის გადაცემასაც მოითხოვენ, შუამდგომლობისამებრ შეიძლება დაპატიმრებულ იქნას გადაცემის მოთხოვნის მიღებამდეც. შუამდგომლობა უნდა შეიცავდეს მითითებას პატიმრობაში აყვანის შესახებ დადგენილებაზე ანდა კანონიერ ძალაში შესულ განაჩენზე და მინიშნებას მასზე, რომ გადაცემის მოთხოვნა დამატებით წარედგინება. შუამდგომლობა დაპატიმრების შესახებ გადაცემის მოთხოვნის მიღებამდე შეიძლება გადაიცეს ფოსტით, ტელეგრაფით, ტელექსით ან ტელეფაქსით.

2. პირი შეიძლება დაკავებულ იქნას წინამდებარე მუხლის 1 პუნქტით გათვალისწინებული შუამდგომლობის გარეშეც, თუ არსებობს კანონით გათვალისწინებული საფუძველი ეჭვისათვის, რომ მან ჩაიდინა სხვა ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე დანაშაული, რომელიც იწვევს გადაცემას.

3. გადაცემამდე დაპატიმრების ან დაკავების შესახებ აუცილებელია დაუყოვნებლივ ეცნობოს მეორე ხელშემკვრელ მხარეს.

მუხლი 62
დაკავებული ან დაპატიმრებული პირის გათავისუფლება

1. 61 მუხლის 1 პუნქტის თანახმად დაპატიმრებული პირი უნდა გათავისუფლდეს, თუკი მოთხოვნა მისი გადაცემის შესახებ არ შემოვა დაპატიმრებიდან ერთი თვის განმავლობაში.

2. 61 მუხლის 2 პუნქტის თანახმად დაპატიმრებული პირი უნდა გათავისუფლდეს, თუკი მოთხოვნა მისი გადაცემის შესახებ არ შემოვა კანონმდებლობით დაკავებისათვის გათვალისწინებული ვადის განმავლობაში.

მუხლი 63
გადაცემის გადავადება

თუ გადასაცემი პირი მიცემულია სისხლის სამართლის პასუხისგებაში ან გასამართლებულია სხვა დანაშაულისთვის თხოვნის მიმღები ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე, მისი გადაცემა შეიძლება გადავადდეს სისხლის სამართლის დევნის შეწყვეტამდე, განაჩენის სისრულეში მოყვანამდე ან სასჯელისგან გათავისუფლებამდე.

მუხლი 64
გადაცემა დროებით

1. თუ 63 მუხლით გათვალისწინებულ გადაცემის გადავადებას შეუძლია გამოიწვიოს სისხლის-სამართლებრივი დევნის ხანდაზმულობის ვადის ამოწურვა ანდა ზარალი მიაყენოს დანაშაულის გამოძიებას, პირი, რომლის გადაცემასაც მოითხოვენ შუამდგომლობით, შეიძლება გადაეცეს დროებით.

2. დროებით გადაცემული პირი უნდა დაბრუნდეს ქმედების ჩატარების შემდგომ სისხლის სამართლის საქმეზე, რომლისთვისაც იგი გადაეცა, მაგრამ არა უგვიანეს სამი თვისა პირის გადაცემის დღიდან. დასაბუთებულ შემთხვევებში ვადა შეიძლება გაგრძელდეს.

მუხლი 65
გადაცემის მოთხოვნის კოლიზია

თუ გადაცემის მოთხოვნა შემოვა რამდენიმე სახელმწიფოსგან, თხოვნის მიმღები ხელშემკვრელი მხარე თავად წყვეტს, რომელი მათგანი უნდა დაკმაყოფილდეს.

მუხლი 66
გადაცემული პირის სისხლის-სამართლებრივი დევნის ფარგლები

1. თხოვნის მიმღები ხელშემკვრელი მხარის თანხმობის გარეშე გადაცემული პირი არ შეიძლება მიეცეს სისხლის-სამართლებრივ პასუხისგებაში ან დაისაჯოს მის გადაცემამდე ჩადენილი დანაშაულისათვის, რომლის გამოც იგი არ გადაუციტა.

2. თხოვნის მიმღები ხელშემკვრელი მხარის თანხმობის გარეშე გადაცემული პირი არ შეიძლება გადაეცეს მესამე სახელმწიფოს.

3. თხოვნის მიმღები ხელშემკვრელი მხარის თანხმობა აუცილებელი არაა, თუკი გადაცემული პირი სისხლის სამართლის წარმოების დასრულებიდან ერთი თვის შემდგომ, ხოლო გასამართლების შემთხვევაში – სასჯელის მოხდიდან ან მისგან გათავისუფლებიდან ერთი თვის შემდეგ არ დატოვებს თხოვნის მიმღები ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიას ანდა თუ იგი ნებაყოფლობით დაბრუნდება იქ. ამ ვადაში არ ჩაითვლება დრო, რომლის განმავლობაშიც გადაცემულ პირს არ შეეძლო დაეტოვებინა თხოვნის მიმღები ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორია არა საკუთარი მიზეზით.

მუხლი 67
გადაცემული პირის ჩაბარება

თხოვნის მიმღები ხელშემკვრელი მხარე ატყობინებს თხოვნის გამგზავნ ხელშემკვრელ მხარეს გადაცემის ადგილსა და დროს. თუ თხოვნის გამგზავნი ხელშემკვრელი მხარე არ მიიღებს გადასაცემ პირს ჩაბარების დადგენილი თარიღიდან 15 დღის განმავლობაში, ეს პირი პატიმრობიდან უნდა გათავისუფლდეს.

მუხლი 68
განმეორებითი გადაცემა

თუ გადაცემული პირი შეეცდება თავი აარილოს სისხლის სამართლის დევნას ან სასჯელის მოხდას და დაბრუნდება თხოვნის მიმღები ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე, ახალი მოთხოვნისამებრ იგი უნდა გადაეცეს 58 და 59 მუხლებში ხსენებული მასალების წარდგენის გარეშე.

მუხლი 69
შეტყობინება სისხლის სამართლის წარმოების შედეგების შესახებ

ხელშემკვრელი მხარეები აცნობებენ ერთმანეთს სისხლის სამართლის წარმოების შედეგთა შესახებ მათთვის გადაცემული პირის წინააღმდეგ. თხოვნისამებრ გადაიგზავნება საბოლოო გადაწყვეტილების ასლიც.

მუხლი 70
გადაყვანა ტრანზიტით ხარჯები

1. ხელშემკვრელი მხარე მეორე ხელშემკვრელი მხარის შუამდგომლობით ნებას რთავს საკუთარ ტერიტორიაზე ტრანზიტით გადაყვანონ მეორე ხელშემკვრელი მხარისათვის მესამე სახელმწიფოს მიერ გადაცემული პირები.
2. შუამდგომლობა ასეთ გადაყვანაზე ნებართვის შესახებ განიხილება იმავე წესით, როგორც გადაცემის მოთხოვნა.
3. თხოვნის მიმღები ხელშემკვრელი მხარე სატრანზიტო გადაყვანის ნებართვას იძლევა ისეთი ხერხით, რომელსაც იგი ყველაზე მიზანშეწონილად თვლის.

მუხლი 71
გადაცემასთან და ტრანზიტით გადაყვანასთან დაკავშირებული ხარჯები

გადაცემასთან დაკავშირებულ ხარჯებს გაიღებს ხელშემკვრელი მხარე, რომლის ტერიტორიაზეც ისინი წარმოიშვა, ხოლო ხარჯებს, დაკავშირებულს ტრანზიტით გადაყვანასთან, გაიღებს ხელშემკვრელი მხარე, რომელმაც მიმართა შუამდგომლობით ასეთი გადაყვანის შესახებ.

ნაწილი II. სისხლის-სამართლებრივი დევნის განხორციელება

მუხლი 72
სისხლის-სამართლებრივი დევნის განხორციელების მოვალეობა

1. თითოეული ხელშემკვრელი მხარე მოვალეა მეორე ხელშემკვრელი მხარის დავალებით განახორციელოს თავისი კანონმდებლობის შესაბამისად საკუთარი მოქალაქეების სისხლის-სამართლებრივი დევნა, რომლებიც ეჭვმიტანილნი არიან იმაში, რომ მათ თხოვნის გამგზავნი ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე ჩაიდინეს დანაშაული.
2. თუ დანაშაული, რომლის გამოც აღძრულია საქმე, იწვევს იმ პირთა სამოქალაქო-სამართლებრივ მოთხოვნებს, რომლებმაც განიცადეს ზარალი დანაშაულისგან, ეს მოთხოვნები ზარალის ანაზღაურების შესახებ მათი შუამდგომლობის არსებობის შემთხვევაში განიხილება მოცემულ საქმეში.

მუხლი 73
დავალება სისხლის-სამართლებრივი დევნის განხორციელების შესახებ

1. დავალება სისხლის-სამართლებრივი დევნის განხორციელების შესახებ უნდა შეიცავდეს:
  - a) თხოვნის გამგზავნი დაწესებულების სახელწოდებას;
  - ბ) ქმედების აღწერას, რომლის გამოც გადაიგზავნა დავალება დევნის განხორციელების შესახებ;
  - ვ) ქმედების ჩადენის დროისა და ადგილის რაც შეიძლება ზუსტ მითითებას;
  - რ) თხოვნის გამგზავნი ხელშემკვრელი მხარის კანონის ტექსტს, რომლის საფუძველზეც ქმედება დანაშაულებრივადაა აღიარებული, ასევე სხვა

საკანონმდებლო ნორმების ტექსტს, რომელთაც არსებითი მნიშვნელობა გააჩნიათ საქმის წარმოებისათვის;

ჟ) ეჭვმიტანილი პირის სახელსა და გვარს, მის მოქალაქეობას, ასევე სხვა ცნობებს მისი პიროვნების შესახებ;

ე) დაზარალებულთა განცხადებებს სისხლის სამართლის საქმეებზე, რომლებიც აღიძრა დაზარალებულის განცხადებით, და განცხადებებს ზარალის ანაზღაურების შესახებ;

ჟ) დანაშაულით მიყენებული ზარალის ოდენობის მითითებას.

დავალებას თან ერთვის თხოვნის გამგზავნი მხარის განკარგულებაში არსებული სისხლის-სამართლებრივი დევნის მასალები, ასევე მტკიცებულებები.

2. თხოვნის გამგზავნი ხელშემკვრელი მხარის მიერ აღძრული სისხლის სამართლის საქმის გადაგზავნისას გამოძიებას ამ საქმეზე აგრძელებს თხოვნის მიმღები ხელშემკვრელი მხარე საკუთარი კანონმდებლობის თანახმად. საქმეში არსებული თითოეული დოკუმენტი უნდა დამოწმდეს თხოვნის გამგზავნი ხელშემკვრელი მხარის კომპეტენტური იუსტიციის დაწესებულების გერბიანი ბეჭდით.

3. დავალება და მისადმი თანდართული დოკუმენტები დგება 18 მუხლის დებულებათა შესაბამისად.

4. თუ ბრალდებული დევნის განხორციელების შესახებ დავალების გადაგზავნის მომენტისთვის იმყოფება პატიმრობაში თხოვნის გამგზავნი ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე, იგი გადაჰყავთ თხოვნის მიმღები ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე.

მუხლი 74

შეტყობინება სისხლის-სამართლებრივი დევნის შედეგთა შესახებ

თხოვნის მიმღები ხელშემკვრელი მხარე ვალდებულია შეატყობინოს თხოვნის გამგზავნი ხელშემკვრელ მხარეს საბოლოო გადაწყვეტილების შესახებ. თხოვნის გამგზავნი ხელშემკვრელი მხარის თხოვნით გადაიგზავნება საბოლოო გადაწყვეტილების ასლი.

მუხლი 75

გადაწყვეტილების მიღების შედეგები

თუ ხელშემკვრელ მხარეს 72 მუხლის შესაბამისად გადაეგზავნა დავალება სისხლის-სამართლებრივი დევნის განხორციელების შესახებ განაჩენის ძალაში შესვლის ან თხოვნის მიმღები ხელშემკვრელი მხარის დაწესებულების მიერ სხვაგვარი საბოლოო გადაწყვეტილების შემდეგ, სისხლის სამართლის საქმე არ შეიძლება აღიძრას თხოვნის მიმღები ხელშემკვრელი მხარის დაწესებულებათა მიერ, ხოლო მათ მიერ აღძრული საქმე უნდა შეწყდეს.

მუხლი 76

პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელი ან დამამძიმებელი გარემოებები

თითოეული ხელშემკვრელი მხარე დანაშაულთა გამოძიებისას და სისხლის სამართლის საქმეების სასამართლოებში განხილვისას ითვალისწინებს ხელშემკვრელ მხარეთა კანონმდებლობით გათვალისწინებულ პასუხისმგებლობის

შემამსუბუქებელ ან დამამძიმებელ გარემოებებს, მიუხედავად იმისა თუ რომელი ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე წარმოიშვა ისინი.

მუხლი 77

ორი ან რამდენიმე ხელშემკვრელი მხარის სასამართლოთა განსჯადი საქმეების განხილვა

პირის ან პირთა ჯგუფის ბრალდებისას რამდენიმე დანაშაულის ჩადენაში, რომელთა შესახებ საქმეებიც განსჯადია ორი ან მეტი ხელშემკვრელი მხარის სასამართლოებში, მათ განხილვაზე კომპეტენტურია იმ ხელშემკვრელი მხარის სასამართლო, რომლის ტერიტორიაზეც დასრულდა წინასწარი გამოძიება. ამ შემთხვევაში საქმე განიხილება ამ ხელშემკვრელი მხარის სამართალწარმოების წესების მიხედვით.

ნაწილი III. სპეციალური დებულებები სისხლის სამართლის საქმეებზე სამართლებრივი დახმარების შესახებ

მუხლი 78

საგნის გადაცემა

1. 1. ხელშემკვრელი მხარეები იღებენ ვალდებულებას თხოვნისამებრ ერთმანეთს გადასცენ:

ა) საგნები, რომლებიც გამოყენებულ იქნა დანაშაულის ჩადენისას, რომელიც იწვევს პირის გადაცემას წინამდებარე კონვენციის თანახმად, მათ შორის დანაშაულის იარაღი; საგნები, რომლებიც შექმნილ იქნა დანაშაულის შედეგად ან ჯილდოს სახით მისი ჩადენისათვის, ანდა საგნები, რომლებიც დამნაშავემ მიიღო ასეთნაირად შექმნილი საგნების მაგიერ;

ბ) საგნები, რომლებსაც შეიძლება ჰქონდეს მტკიცებულებითი მნიშვნელობა სისხლის სამართლის საქმეში; საგნები გადაეცემა იმ შემთხვევაშიც, თუკი დამნაშავის გადაცემა შეუძლებელია მისი სიკვდილის, გაქცევის ან სხვა გარემოებათა გამო.

2. თუ თხოვნის მიმღებ ხელშემკვრელ მხარეს წინამდებარე მუხლის პირველ პუნქტში აღნიშნული საგნები ესაჭიროება როგორც მტკიცებულებები სისხლის სამართლის საქმეში, მათი გადაცემა შეიძლება გადაიდოს საქმის წარმოების დასრულებამდე.

3. მესამე პირთა უფლება გადაცემულ საგნებზე ძალაში რჩება. საქმის წარმოების დასრულების შემდგომ ეს საგნები უსასყიდლოდ უნდა დაუბრუნდეს მათ გადმომცემ ხელშემკვრელ მხარეს.

მუხლი 79

შეტყობინება გამამტყუნებელი განაჩენების შესახებ და ცნობები ნასამართლობის თაობაზე

1. თითოეული ხელშემკვრელი მხარე ყოველწლიურად შეატყობინებს სხვა ხელშემკვრელ მხარეებს ცნობებს კანონიერ ძალაში შესული გამამტყუნებელ განაჩენთა შესახებ, რომლებიც გამოიტანეს მისმა სასამართლოებმა შესაბამისი ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქეების მიმართ, იმავდროულად გადააგზავნიან რა გასამართლებულთა არსებულ თითის ანაბეჭდებს.

2. თითოეული ხელშემკვრელი მხარე უფასოდ, მათი თხოვნით მიაწვდის სხვა ხელშემკვრელ მხარეებს ცნობებს იმ პირთა ნასამართლობის შესახებ, რომლებიც ადრე გაასამართლეს მისმა სასამართლოებმა, თუ ეს პირები სისხლის სამართლის პასუხისგებაში ეძლევიან თხოვნის გამგზავნი ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე.

მუხლი 80

ურთიერთობის წესი გადაცემისა და სისხლის-სამართლებრივი დევნის საკითხებზე

ურთიერთობა გადაცემის, სისხლის-სამართლებრივი დევნის საკითხებზე, ასევე იმ დავალებათა საკითხებზე, რომლებიც ეხება მოქალაქეთა უფლებებს და მოითხოვს პროკურორის სანქციებს, ხორციელდება ხელშემკვრელ მხარეთა გენერალური პროკურორების (პროკურორების) მიერ.

თავი V. დასკვნითი დებულებები

მუხლი 81

წინამდებარე კონვენციის გამოყენების საკითხები

საკითხებს, რომლებიც წამოიჭრება წინამდებარე კონვენციის გამოყენებისას, წყვეტენ ხელშემკვრელ მხარეთა კომპეტენტური ორგანოები ურთიერთშეთანხმებით.

მუხლი 82

კონვენციის მიმართება საერთაშორისო ხელშეკრულებებთან

წინამდებარე კონვენცია არ ეხება სხვა საერთაშორისო ხელშეკრულებათა დებულებებს, რომელთა მონაწილენიც არიან ხელშემკვრელი მხარეები.

მუხლი 83

ძალაში შესვლის წესი

1. წინამდებარე კონვენცია ექვემდებარება რატიფიკაციას მისი ხელმომწერი სახელმწიფოების მიერ. სარატიფიკაციო სიგელები შესანახად ბარდება რესპუბლიკა ბელარუსის მთავრობას, რომელიც ასრულებს წინამდებარე კონვენციის დეპოზიტარის ფუნქციას.

2. წინამდებარე კონვენცია ძალაში შევა ოცდამეათე დღეს დეპოზიტარისათვის მესამე სარატიფიკაციო სიგელის ჩაბარების დღიდან. სახელმწიფოსათვის, რომლის სარატიფიკაციო სიგელიც დეპოზიტარს შესანახად ჩაბარდება წინამდებარე კონვენციის ძალაში შესვლის შემდეგ, იგი ძალაში შევა ოცდამეათე დღეს მისი სარატიფიკაციო სიგელის დეპოზიტარისათვის ჩაბარების დღიდან.

მუხლი 84

კონვენციის მოქმედების ვადა

1. წინამდებარე კონვენცია მოქმედებს მისი ძალაში შესვლის დღიდან ხუთი წლის განმავლობაში. ამ ვადის ამოწურვის შემდგომ კონვენცია ავტომატურად გრძელდება ყოველი ახალი ხუთწლიანი პერიოდით.

2. თითოეულ ხელშემკვრელ მხარეს შეუძლია გამოვიდეს წინამდებარე კონვენციიდან, გაუგზავნის რა დეკლარაციას ამის შესახებ წერილობით შეტყობინებას მისი მიმდინარე მოქმედების ხუთწლიანი პერიოდის ამოწურვამდე 12 თვით ადრე.

მუხლი 85 **მოქმედება დროში**

წინამდებარე კონვენციის მოქმედება ვრცელდება მის ძალაში შესვლამდე აღმოცენებულ სამართალურიერთობებზეც.

მუხლი 86 **კონვენციასთან მიერთების წესი**

წინამდებარე კონვენციას მისი ძალაში შესვლის შემდეგ ყველა ხელშემკვრელი მხარის თანხმობით შეიძლება შეუერთდეს სხვა სახელმწიფოებიც დეკლარაციისათვის ასეთი შეერთების შესახებ დოკუმენტის გადაცემის გზით. შეერთება ძალაში შესულად ჩაითვლება დეკლარაციის მიერ შეერთებაზე უკანასკნელი თანხმობის მიღებიდან ოცდაათი დღის განმავლობაში.

მუხლი 87 **დეკლარაციის მოვალეობები**

დეკლარირი დაუყოვნებლივ აცნობებს წინამდებარე კონვენციის ხელმომწერ და მასთან მიერთებულ სახელმწიფოებს თითოეული სარატიფიკაციო სიგელის ან შეერთების შესახებ დოკუმენტის ჩაბარების თარიღის თაობაზე, კონვენციის ძალაში შესვლის თარიღის შესახებ, ასევე მის მიერ სხვა შეტყობინებების მიღების შესახებ.

შესრულებულია ქალაქ მინსკში 1993 წლის 22 იანვარს ერთ ნამდვილ ეგზემპლარად რუსულ ენაზე. ნამდვილი ეგზემპლარი ინახება რესპუბლიკა ბელარუსის მთავრობის არქივში, რომელიც დაუგზავნის წინამდებარე კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოებს მის დამოწმებულ ასლს.

სომხეთის რესპუბლიკის სახელით
ლ. ტერ-პეტროსიანი

რუსეთის ფედერაციის სახელით
ბ. ელცინი

რესპუბლიკა ბელარუსის სახელით
ს. შუშკევიჩი

ტაჯიკეთის რესპუბლიკის სახელით
ე. რახმონოვი

ყაზახეთის რესპუბლიკის სახელით

თურქმენეთის სახელით

ნ. ნაზარბაევი

ყირგიზეთის რესპუბლიკის სახელით
ა. აკაევი

რესპუბლიკა მოლდოვას სახელით
ბ. სნეგური

ს. ნიაზოვი

უზბეკეთის რესპუბლიკის სახელით
ი. კარიმოვი

უკრაინის სახელით
ლ. კრავჩუკი